

Örebro läns regionala utvecklingsstrategi 2022-2030

LRF har fått möjlighet att yttra sig angående remiss om regional utvecklingsstrategi för Örebro län 2022-2030 (Dnr: 21RS5939)

Samlad uppfattning

Strategin innehåller viktiga resonemang och målområden som berör livsmedelsförsörjning, hållbarhet och klimatutmaningar. De areella näringarna nämns på flera ställen i dokumentet men hade gärna fått vara mer framträdande i inledningen vilken LRF upplever vara skrivet ur ett storstadsperspektiv. Vi har ett väl fungerande jord- och skogsbruk i länet som kan utvecklas och starkt bidra till uppsatta hållbarhets- och klimatmål.

Det är positivt att det finns ett mål om att arealen jordbruksmark ska öka och att produktionsvärdet inom jordbruk och fiske ska öka. Samtidigt saknar LRF ett mer nyanserat förhållningssätt till skogen. Skogens möjligheter och potential i det hållbara samhället nämns samtidigt som det saknas ett mål om att skogsbruket ska öka. I stället finns det mål som handlar om att mer skog ska skyddas, något som inte behöver vara positivt ur vare sig hållbarhetssynpunkt eller målområdet ökad biologisk mångfald.

LRF saknar även ett resonemang om hur arealen jordbruksmark ska kunna öka samtidigt som planläggning ska möta samhällets behov av bostäder och annan byggnation. Det är positivt att samverkan mellan kommuner nämns i detta avseende samt att man ska göra medvetna överväganden vid planläggning. Här efterfrågar LRF dock en tydligare skrivning om att jordbruksmark **inte ska** bebyggas.

Vidare saknas ett resonemang om den potential som outnyttjade betesmarker för med sig. Dessa spelar en betydande roll för framtida livsmedelsproduktion och gynnandet av den biologiska mångfalden.

Den regionala utvecklingsstrategin behöver också tydligare inkludera, samordna och förstärka pågående strategier i länet. Exempelvis ser vi inte något i skriften om den nationella livsmedelsstrategin eller det regionala skogsprogrammet. De nämns inte ens i listan över styrdokument trots jämförbar dignitet med övriga. Dessa strategier behöver stärkas genom ökad

Mottagare; Region Örebro län

insikt i samhället. Beslut i kommuner, länsstyrelse och region behöver främja de mål och aktiviteter som strategierna lyfter fram för att få effekt. Kommuner behöver aktivt delta i livsmedelsstrategin med ökad produktion av livsmedel i länet. Kommuner spelar även en stor roll i hållbarhetsarbetet genom att värdesätta råvara från skogen och använda träråvara för byggnation och ersätta fossilbaserade produkter. Genom upphandlingar som gynnar regionala och svenska råvaror stärks både hållbarhetsstrategier och beredskapsförmåga.

LRF önskar erbjuda en särskild beskrivning av de gröna näringarnas möjligheter och bjuder in representanter för Region Örebro län till möte i fält under hösten.

Några kommentarer utifrån rubriker i dokumentet:

Avsnitt 3, Vision och mål - Effektmål och indikatorer för stark konkurrenskraft (s. 11)

Ökad produktion inom areella näringar

Den totala arealen jordbruksmark ska öka och produktionsvärdet inom jordbruk och fiske ska öka. Det är bra, men det står inte nämnt någonstans i dokumentet hur detta ska ske. Samtidigt finns det mål om att bostadsbehov ska kunna tillgodoses, något som i dagsläget ofta blir en målkonflikt då många kommuner planlägger åkermark till förmån för just bostadsbygge. Om målet att öka arealen jordbruksmark ska uppfyllas måste det framgå mer tydligt hur detta ska kunna ske. Även målet om ökat produktionsvärde inom jordbruket skulle behöva utvecklas och förtydligas. En förutsättning för ökad produktion i areella näringar är god lönsamhet och goda företagarvillkor. Infrastruktur såsom bredband, service och vägnät (även det finmaskiga vägnätet) är avgörande faktorer. Det gynnar i sin tur hela länet då landsbygden blir tillgänglig och transport av varor och produkter fungerar väl.

LRF ställer sig också frågande till varför skogsbruket inte nämns i detta avsnitt och varför det inte finns någon målformulering kring ett ökat skogsbruk. År 2018 beslutade regeringen att ta fram ett nationellt skogsprogram med den uttalade visionen ***"Skogen det gröna guldets, ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi"***.

Skogen är Örebro läns viktigaste naturresurs. Två tredjedelar av länets yta består av produktiv skogsmark. I länet finns även betydande skogsindustri och skogsnäringen sysselsätter flera tusen människor i Örebro län. Skogen är en avgörande bas för länets ekonomi och har även en huvudroll för att vi ska klara regionala, nationella, europeiska och internationella miljö- och klimatmål. Enligt Skogsstyrelsens samverkansprocess för ökad hållbar tillväxt i skogen, anges att det är möjligt att produktionen kan vara 20% högre år 2050, jämfört med idag utifrån möjliga åtgärder i specifika insatsområden.

<https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/rapporter/rapporter-2019/rapport-2019-24-skogssktsel-med-nya-mojligheter.pdf>

Mottagare; Region Örebro län

Avsnitt 3, Vision och mål - Effektmål och indikatorer för god resurseffektivitet (s. 13)

Ökad biologisk mångfald

Här nämns att arealen skyddad natur- och skogsmark ska öka. LRF ifrågasätter procentsatserna i detta mål. Mot vilken bakgrund är målet satt till en ökning på 8 respektive 10 %? LRF ifrågasätter dessutom metoden att enbart skydda skog för att öka den biologiska mångfalden. Att aktivt sköta och utveckla naturvärden är minst lika avgörande för att bevara arter långsiktigt. Ett ansvarsfullt förvaltande av de som äger och brukar marken är en nyckel för att värna naturvärden i kulturlandskapet. Uttryck i strategin om behov att skydda och bevara behöver snarare ändras till att förvalta, sköta och utveckla.

Enligt en utredning som Naturvårdsverket har gjort (<https://www.lrf.se/mitt-lrf/nyheter/riks/2021/06/naturvardsverket-ger-lrf-ratt-sverige-skyddar-mer-natur-an-vad-som-redovisas/>) är det nationella målet för arealer undantagna från brukande samt frivilliga avsättningar, uppnått med råge.

Avsnitt 5.1, Näringsliv och entreprenörskap

I detta avsnitt nämns inte de areella näringarna alls vilket skulle vara önskvärt. Dessa näringar står för stor innovationskraft och möjligheter att öka småföretagande i länet.

Avsnitt 5.4, Nuläge och utmaningar (s. 26)

Utbildningssektorn behöver matcha länets kompetensbehov

I detta avsnitt önskar LRF att länets naturbruksutbildning och kompetensbehovet inom de gröna näringarna nämns. Det finns en stor potential när det gäller arbetstillfällen i denna näring men också ett stort kompetensbehov. Bara i Örebro län ser vi att 305 lantbruksföretagare under de närmaste fem åren kommer att gå i pension. Till detta ska vi också lägga de lantbrukare som inte är medlemmar i LRF plus andra yrkeskategorier i näringen. Totalt kan det alltså handla om upp emot 500 arbetstillfällen inom primärproduktionen, bara i Örebro län. I och med olika arbetsmarknadsprojekt som LRF har drivit har de gröna näringarna dessutom visat sig vara mycket framgångsrika när det gäller integration och att ge möjlighet för nysvenskar att komma ut i arbete. Detta är något som borde nämnas som en stor möjlighet i en regional utvecklingsstrategi.

Mottagare; Region Örebro län

Avsnitt 5.7, Nuläge och utmaningar (s. 32)

Vi behöver säkra länets hållbara försörjning och förändra vår konsumtion

I avsnittet nämns att "våra konsumtionsvanor orsakar stor klimat- och miljöpåverkan och är inte hållbara. Vi behöver tänka om och göra annorlunda. För en hållbar konsumtion krävs tillgång till hållbara produkter, men det behövs också ändrade normer och beteende". LRF anser att detta avsnitt är viktigt och mycket relevant. Vi ser dock med oro på den samhällsdebatt som förs när det gäller hållbar konsumtion och hållbara produkter. Ofta får köttproduktion och -konsumtion oproportionerligt stort fokus och debatten blir både osaklig och onyanserad, där man gärna tappar bort målet biologisk mångfald. Därför hoppas vi att resultatet från detta avsnitt inte blir att köttkonsumtion ses som det stora problemet i konsumtionsvanor. I stället efterfrågar vi en tydlighet i vad som anses vara hållbart samt ett ökat fokus på fossilfrihet och vikten av att välja svenska livsmedel, oavsett om det gäller vegetabilier, kött eller mjölk. Svensk kött- och mjölkproduktion ligger i världsklass när det gäller låg klimatpåverkan och hör, tillsammans med skogen, till de verksamheter som gjort allra mest konkret klimatnytta i vårt land.

Goda möjligheter för en hållbar cirkulär och biobaserad samhälls ekonomi

Här nämns att jordbruket bidrar med lokalt odlade ekologiska produkter. LRF ställer sig frågande till vad regionen menar med ekologiska produkter. Avses att allt som odlas i länet ska vara ekologiskt? Här behöver regionen vara tydlig med vad som avses och inte blanda ihop begreppen ekologiskt odlade och närodlade. LRF önskar dessutom ett vidare resonemang om att jord- och skogsbruk bidrar med klimatnytta. De gröna näringarna är unika med att vara den främsta lösningen för att minska samhällets koldioxidutsläpp genom en ständig fotosyntes i skog och grödor och även som kolinlagring i klimatanpassat jord- och skogsbruk. Dessutom är restprodukter från dessa näringar en central del i att framställa biogas för samhällets transporter.

LRF vill också påminna om att Regionen har tagit fram en handlingsplan som belyser skogens roll i en cirkulär och biobaserad samhälls ekonomi, innovationer och förädlad skogsråvara i världsklass. Den handlingsplanen ingår som en del i Örebro läns skogsprogram.

Avsnitt 5.7, Önskvärt läge 2030 (s. 33)

Minskad klimatpåverkan genom omställning

I det önskvärda läget nämns att "andelen skyddad skog har ökat och därmed ökar även upptaget av koldioxid och den biologiska mångfalden." Som LRF har nämnt tidigare gynnas den biologiska mångfalden även av att skogen sköts och förvaltas. Det behöver därmed inte vara ett likhetstecken mellan ökad andel skyddad skog och ökad biologisk mångfald.

Det stämmer heller inte att upptaget av koldioxid ökar genom att skydda skog, det är snarare tvärt om. Ju mer aktivt skogsbruk desto mer fotosyntes och

Mottagare; Region Örebro län

därmed tas mer koldioxid upp. Obrukad skog blir däremot ett stort kollager, som på sikt kommer att frigöras vid nedbrytning. Det är olämpligt att blanda ihop biologisk mångfald och kolinlagring. Däremot bör vi ständigt sträva efter att nyttja den råvara vi tar från skogen så effektivt som möjligt för att bidra till ett mer fossilfritt samhälle. Läs mer i rapporten som tagits fram inom ramen för Örebro läns skogsprogram.

<https://www.lansstyrelsen.se/orebro/tjanster/publikationer/2020/orebro-lans-skogar-ur-ett-klimatperspektiv.html>

Avsnitt 5.8, Strategiska inriktningar (s. 35)

Etablera regional samverkan kring fysisk planering som bidrar till att nå ett hållbart Örebro län.

LRF anser att denna punkt är mycket bra och av högsta relevans OM det innebär att stadsplaneringen ska ske ur ett större perspektiv om att bygga där det är hållbart, dvs ej på jordbruksmark. Den unga bördiga åkermark från senaste istiden vi har i odlingsbygderna i Sverige tillhör världens bästa. Med de drastiska klimatförändringar som är ett faktum så kommer inom en 20-årsperiod en stor del av världens länder vara utsatta för extrem värme och vattenbrist och ha svårigheter att försörja sin befolkning med livsmedel. Den åkermark vi har i Sverige kommer då bli än mer värdefull för att försörja vår befolkning och andra delar av världen med det mest livsnödvändiga, livsmedel. Varje hektar bördig odlingsmark som genom byggnation förstörs är alltså en stor okunskap kring hållbart agerande och ansvar för vår allas framtid.

Avsnitt 5.10 Upplevelser och evenemang (s. 40)

I detta avsnitt nämns besöksnäring och turism och att naturen är en viktig förutsättning för rekreativitet mm. Här behöver ägar- och brukarperspektivet vävas in. Skog och natur är inte allmän egendom. Markägarnas intressen och rättigheter måste tillgodoses likväl som de rättigheter och skyldigheter som allemansrätten för med sig.

För LRF Örebro

Per Willén
Regionordförande

Erik Erjeby
Regionchef